

HANNAH VAN WIERINGEN

DE WAND

NAAR HET GELIJKNAMIGE BOEK
VAN MARLEN HAUSHOFFER

1 het graf

*jager op met geweer en schep
als kruis op rug
een dode hond in de armen
graaft een graf*

2 de wand

ik ben wakker geworden in het jachthuis
- mijn weekendhuis in de bergen
en er op uitgegaan
ik maak een ochtendwandeling
jawel ik zie het voor me het pad
de zon door de bomen het is lente net lente
twee jaar geleden
- ongeveer twee jaar ik weet het niet precies
na de koorts ben ik gestopt met tellen

een ochtendwandeling is dit
richting het dal
met
met jou
jij bent er
jij leeft
jij rent voor me uit het pad af
vrolijk blaffend en het pad naar het dal ligt zo godverlaten prachtig
in dat ochtendlicht ja zo ja
de alp achter me kruipt tegen de blauwe lucht op
vult de lucht achter me
en jij spurt vooruit
blaft vrolijk rennend

ritselend tussen naaldbomen door

ja zo ja

ik wandel gewoon mijn ochtendwandeling
en dan begint het
waarom dit wandelen alles voor altijd verandert

jij blaft ineens geschrokken je huilt piepend
ik zie je nergens
versnel m'n pas
roep je
luchs
en als ik om een stapel hout heen ben geklauterd zit je daar
je komt zo laag zo kruipend naar me toe
staart laag
piepend kruip je trillend tegen m'n been
uit je bek druppelt bloed
ik zoek om
om me heen waar je zo van bent geschrokken
veeg het bloed weg
je moet op je tong hebben gebeten of een tand gestoten
ik spoor je aan door te lopen
maar je wil niet
je gaat voor me staan
blaffend
staart tussen je benen

raar dier kom op kom we gaan hup joh
je wil niet dus ik loop maar vast
en na een paar passen
stoot ik opeens
keihard mijn hoofd
en val achterover op de grond

wat
dit
jij jankt

ik - verbouwereerd steek ik m'n hand uit
iets kouds iets glads
gladde koude weerstand op een plaats
waar zich niets anders kan bevinden dan lucht
aarzelend opnieuw
en weer alsof deze hand het glas van een raam voelt
luid gebons
ik draai me om en nog es
tot ik begrijp dat het geluid dat in mijn oren dreunt
mijn eigen hartslag is

er is daar een onzichtbare muur
het is alsof alle gedachten me in één klap hebben verlaten

ik aai je tot je rustig bent
de weg naar het dal ligt zo stil en glanzend in het ochtendlicht

ik kan alles zien
de huizen
de bomen
dus
wat er ook tussen mij
en de rest van de weg naar het dal in staat:
het is onzichtbaar

drie keer opnieuw draai ik me om en voel ik
stuit mijn hand op iets koude en glads
op onzichtbaar maar ondoordringbaar glas
dat zich uitstrekt
vooralnog zes passen die kant op en zes passen die kant op

ik wil lachen want dit kan niet
maar ik lach niet want het is er

ik zit
jij zit naast me
ik weet niet hoe lang
verdwaasd
op de grond midden op de weg

3 de buitenwereld

langzaam

gedachten komen terug

kernramp wereldoorlog natuurramp

natuurramp?

dit is te verklaren

dit moet te verklaren zijn

verderop

daar

vogels

heel bewegingsloos

heel dood

jij snuffelt

port wat met je neus

geen vliegtuigen niks

geen bommenwerpers geen wereldalarm niks

de hemel blijft leeg

neutraal

op de wolken na

kom

hier is een verklaring voor

kom

naar het meest dichtbij gelegen woonhuis
er moeten mensen zijn
andere mensen
de boer zijn vrouw
ik zag ze toch gister nog
jij dribbelt voorzichtig
blijft dichtbij de voet
ik zie hun boerderij liggen o gelukkig
daar zachtvaardig tussen de jonge aanwas
ik zucht ook want ik zie hem al
daar is ie
de boer
hij staat bij de waterput
en ik zie haar op de veranda
hun lichtbruine alpenkoeien
ik zwaai versnel mijn pas roep en terwijl ik roep
denk ik nog
hij staat wel heel lang voorovergebogen bij de waterstraal
wel heel lang stil zo voorovergebogen
dan
weer
loop ik hoofd bam tegenop
tegen het glas

hier duikt het ook op

ik sta naar ze te staren

voorhoofd tegen het koude onzichtbare iets
ze zijn heel bewegingsloos
ze zijn bevroren maar zo zacht gebleven
ze zien er zo lieflijk uit
hun versteende ogen schitteren
hun stilgevallen bewegingen zo levendig
alsof ze zo geschilderd zijn
door de hand van een barmhartige god
jij duwt me weg
uit mijn starende betoverde blik
uit mijn gepeins over wat -
wat heeft hen dan -
waarom ik niet?
waarom wij hier? zij daar?
aan die kant van de wand?
en leven en bewegen wij wel?
ben ik de enige mens aan deze zijde?
ben ik de enige?

zij aan zij lopen we terug naar het jachthuis
jij kijkt vragend naar mij op
ik zeg zachtjes
gaat goed komen
komt goed
- de paniek van het liegen ontgaat me niet

zitten we

eerst

verstomd

dan op de veranda

jij ligt aan mijn voeten

ik zit onder een deken op een stoel bij de deur

het geweer geladen in mijn handen

's nachts droom ik van een kaasstolp

het is een woordeloos schreeuwen dat me naar lucht happend

in de ochtend omhoog doet vallen

4 de koe

de hele dag lopen we verkenning
onderzoeken we de omgeving
behoedzaam
ik blijf
half en half bang om een mens tegen te komen
nee
bang
en tegelijk
verlangend
een mens tegen te komen
dat komen we niet
ik -

we lopen verkenning in deze nieuwe wereld
en
alleen daar
achter het meer
daar achter een stuk donker alpwoud
weet ik niet hoe het zit
we zijn ingesloten
door onbegrijpelijk glas
misschien als een afgeschermdde luchtbel
maar daar in het diepe donkere woud

daar ga ik niet
er raast een kudde herten langs
richting dat donkere deel
zij verdwijnen daarin
we blijven stokstijf staan
ik ril en besluit dat niet te willen
niet te willen weten
hoe dat dan precies zit
daarachter

en uit dat zwarte opene
uit wat open en onverkend is daarachter
moet veel later ook
moet de man veel later ook tevoorschijn zijn gekomen
maar dat is allemaal veel later

voor nu

nu zijn we op dit nog half gelovig onderzoek
ik zie de wand
of althans waar hij loopt
ik zie hoe
twee takken van een appelboom zijn afgehakt
ze zien er niet afgehakt uit
maar gesmolten
- als je je gesmolten hout kan voorstellen

ik kijk een hele tijd naar twee koeien aan de andere kant in het
gras
hun flanken gaan niet op en neer
dan twee vogels
sterke wind moet ze uit hun bomen hebben geblazen
net beschilderd speelgoed
mooi hoor
ik staar
hun ogen schitteren als geslepen glas
jij blaft weer
alsof je het niet verstandig vindt
lang stil te staan
bij alles wat stil staat
en net als ik me omdraai
stapt uit het kreupelhout een loeiende
een levende koe
ze draaft recht op me af
dit vind ik eng hè
ze brult me al haar ellende in het gezicht
ze is zeker twee dagen niet gemolken
kalm kalm
ik aai haar kalm lieve koe lief dier
ook zij heeft bloed aan haar bek
moet geprobeerd hebben dwars tegen de wand
haar dode zusters te bereiken
lief
dier

en

zo

word ik een vrouw die een koe helpt

ik heb ooit gemolken

kom ik weet dit

en ik weet het ook

mijn handen herinneren zich iets

het zijn twee instrumenten

of nee ze zijn

ze blijken gereedschap

mooi is ze

rank mollig grijsbruin

vrolijk en jong

hoe ze haar kop alle kanten op draait

als ze blaadjes van de struiken trekt

hoe ze met vochtige bruine ogen over haar schouder kijkt

ik zal haar bella noemen

ik word vrolijk als ik naar haar kijk

ben ik dat?

ik ben dat

ik ben een vrouw

die met een hond en een jonge drachtige koe terugloopt naar haar
jachthuis
afgesneden van haar oude leven
door dat onzichtbare iets
echt

5 de kat

de klokken opwinden
in de agenda een dag af strepen
ik klamp me gewoon vast
aan de overblijfselen van menselijke orde
ik was me
maak het huis schoon
misschien wel omdat
ik bang ben op te houden een mens te zijn
dat kan
ik ben niet bang een dier te worden
dat zou niet zo erg zijn
maar een mens wordt nooit een dier
hij stort voorbij het dier de afgrond in
daar ben ik bang voor
- het vreemde ding dat ik vrees te worden
zou schel en kakelend lachen
ik doe alles om haar
rondkruipend in eigen vuil
onverstaanbare klanken uitstotend
om die vrouw
te voorkomen

aardappels zijn gepoot de bonen

fruit is geplukt en ingemaakt
deze handen zijn goed gereedschap ik wist dat niet
kouder wordt het 's nachts
de winter komt

en als ik het zo naloop allemaal en vertel
steeds ben ik bezig met iets
steeds werk
maar
het zijn de stille uren in de namiddag
die me bedreigen
dan komen de witte de lokkende gedachten
ik zit aan de tafel
de tijd gaat zo snel
- ging de tijd toen snel?

*

ik ben niet echt alleen
ik ben niet echt alleen
hoor maar

het is hier nooit echt stil
in de verte klopt een specht
een vogel roept
de wind fluistert in het gras
steeds luider

twijgen ritselen als er kleine dieren doorheen glippen
de lucht betreft snel
het is donker
er steekt een razend gebrul op uit de wolken
schel geel licht stoot omlaag
het lijkt alsof de alp doormidden splijt zo hard onweert het
en daaruit klinkt dan het gemiauw op
dat is een kat toch?

een kletsnat grijs bundeltje zit er te jammeren
misschien ben je van de boer en zijn vrouw bij de bron
je moet weken om het huis hebben gecirkeld voor je durfde

je slaat in ontzetting je nagels in me
blaast woedend naar luchs
barnstenen ogen lichten op
stijve passen door de kamer
uiteindelijk laat je je wel aaien
na vlees en melk na veel sussende woorden

het duurt lang hè
voor je niet meer bang lijkt dat ik je een schop geef
eigenlijk vertrouw je luchs eerder
je behandelt hem zoals een nukkige vrouw haar sukkelige man
nu es blaas en sla je naar hem
dan vlij je je weer tegen hem aan als hij ligt te slapen

maar nog altijd
ze deinst soms angstig terug
als ik een plotselinge beweging maak
het kwetst me maar ik weet
misschien kent ze mij beter dan ik mezelf ken
vermoedt ze
waartoe ik in staat ben

nu is dit ons gezin
ik zorg voor ons
zorg dat we kunnen blijven voortbestaan
hak het hout voor de naderende winter
en dat is prettig werk dat ik dichtbij mijn dieren kan doen
bella staat verderop in de boswei en kijkt
af en toe naar me
luchs struint in mijn buurt wat rond
de kat slaat met pootjes naar de hommels
in de zon
we eten en daarna
voer ik soms wat schillen aan de kraaien

urenlang zitten die roerloos in de sparren
te wachten
donkere contouren met dikke snavels
ze ontroeren me
stoïcijns geduld hebben ze
weinig te hopen en toch wachten ze

bereid om zowel het goede als het kwade
te aanvaarden
en ik
ik weet zo weinig van de kraaien
wat ik wel weet
als ik hier zou sterven zouden ze me
uit elkaar pikken en verscheuren
trouw aan hun opdracht
het bos vrij van aas te houden

sinds kort
is er ook een witte kraai opgedoken
spierwit is hij
hij vliegt een eind achter de anderen
strijkt in zijn eentje in een boom neer
de rest mijdt hem
waarom mogen zij hem niet?
hij is zo mooi
maar zijn soortgenoten vinden hem afschuwelijk
hij zit alleen in zijn spar over de wei uit te staren
een triest onding dat niet zou mogen bestaan
de witte kraai
hij blijft zitten totdat de rest is opgevlogen
tam zo tam
ik nader hem met m'n schillen
hij weet niet waarom hij is uitgestoten
hij neemt me op met zijn roodachtige ogen

ik kan niet zoveel voor hem doen
maar ik wil dat hij blijft leven

6 winter

natuurlijk wordt het dan winter
alsmaar vooruit jaagt alles
en ik ben het niet gewend het werk
voortdurend gebroken
houthakken
paden sneeuwvrij maken
de jacht die noodzakelijk is
maar die ik verafschuw
doden is afschuwelijk is onnatuurlijk voor me
ik zeul
dat mijn armen nog niet op de grond hangen
het ontbreekt me alleen nog aan klauwen
een vacht en slagstanden
verder ga ik bijna op
in mijn omgeving
zie mezelf in het water
ik ben een tanige man een benige vrouw een geslachtsloos wezen

's nachts droom ik niet langer van mensen
ik ben een van de dieren ik heb een vacht en baar gewervelde
pelsdieren met scherpe klauwen

ik besluit het vol te houden dus ik houd het vol

maar ik ben vergeten waarom

zo voort

van de een in de andere dag struikelend

zorgen voor deze merkwaardige familie

kat onder de kachel

luchs aan de voeten

bella in de kleine schuur achter

ik heb angsten

angsten over

glasscherven in de wei

één van je magen zou kunnen splijten

en jij

je kan in een oude val terechtkomen

of de adders doorboren je kwetsbare enkels

de kat verliest het van een vos in het woud

het is niet

uit zwakte of sentimentaliteit

dit zorgen voor jullie

voor deze plek

dit dit zorgen voor alles

het is een

een neiging die diep in mij geworteld is

die kan ik niet bestrijden wil ik zelf niet vernietigd worden

ja

ik zie ook niet wat er oneervol aan is
de jou opgelegde last te dragen
net als alle dieren
en uiteindelijk net als alle dieren te sterven
ik weet helemaal niet eens wat eer is
geboren worden en sterven is niet eervol
het overkomt elk schepsel en
het betekent niets

's nachts droom ik van witte blinde vissen in ondergrondse grotten
van hoe ik de dood ooit een persoonlijke belediging vond
ik zie mijn eigen lichaam
dat misschien wel nooit door mensen gevonden zal worden
geen warme vingers op mijn al koude oogleden
geen -

ik werk door
aan dit leven
hier
met een dove halsstarrigheid

7 de jacht

de boer bij de bron is omgevallen
hij ligt nu op zijn rug
hij moet zijn omgewaaid door een storm
hij ziet er niet uit als een dood mens
eerder als iets van een opgraving in pompeï
ik staar door de wand naar de bewegingsloze man
jij duwt me weg
weer
richting woud
waar ik steeds maar loop als het enige wezen dat hier niet
thuishoort
dat goed en kwaad kent
een mens met verwarde gedachten
deze
met lompe schoenen takken vertrappend
het bloederige bedrijf van de jacht beoefenend
ik wil niet
niet
het doden van een hert
het is afschuwelijk
het -
ik leun tegen een boom
stil

luchs hee luchs
daar zijn de herten
ze komen uit dat donkere dat onverkende deel
en terwijl ik langs mijn loop
naar hun sterke lichamen staar
wendbaar en sterk
hoor ik mezelf fluisteren:
ze hadden me allang moeten vinden
als er nog andere mensen waren geweest
hadden ze me allang gevonden
geen vliegtuigen de hemel blijft leeg
ik zou in bed kunnen blijven liggen
tot ze komen
maar steeds weer onderneem ik iets
veel te vaak en veel te lang heb ik in mijn oude leven gewacht op
mensen of gebeurtenissen die nooit zijn gekomen
of zo laat dat het voor mij geen zin meer had
mijn oude leven
het was in elk opzicht onbevredigend
weinig bereikt van alles wat ik wilde
en alles dat ik wel bereikt heb
wilde ik niet meer
echtgenote zijn moeder worden
als ik eerlijk ben
- en ik zie geen enkele reden om dat niet te zijn
zijn mijn twee volwassen dochters vervelende mensen
die zich aanhoudend onervuld voelen

als ik hen al mis
dan mis ik de kleine blonde kinderen
die ze ooit waren

en nu zou ik willen weten
is het mijn medemensen dan net zo vergaan?
juist daarover hebben we nooit gesproken met elkaar
dat leven is allang geëindigd
dat weet ik wel maar alleen met mijn hoofd
dus ik geloof het nog niet
werkelijk weten doe je pas als het
zich helemaal door je lichaam heeft verspreid
ik weet immers dat ik zoals elk schepsel sterven moet
maar mijn handen mijn voeten mijn ingewanden weten het nog
niet
en daarom lijkt de dood me zo onwerkelijk
lieve luchs
en ik leg aan
schiet
raak het langzaamste hert in de hals

misschien dat ik daar ziek van word
iets is gaan ontsteken
ik heb hier niets tegen
koorts komt
zwelt aan
ik ik moet heel hard lachen

ik kan niet ophouden met lachen
lachen gaat niet met de dieren
lachen is van mensen
dit lachen is
o waanzin
en tegelijk
onderin hier onderin blijft mijn ijskoude bewustzijn
onbegrijpelijk krachtig bewustzijn
dat van alles doet om zich voor te bereiden
dat me commandeert
'geef luchs eten'
'leg hout op het vuur'
'ga in bed liggen'
'laat de koorts komen'

dus ik laat de koorts komen
en
buiten burlen de herten
waait de hete föhn die de lente aankondigt

8 koortsdroom

ik lig op de bank en als ik mijn ogen dicht doe
zie ik sneeuwbergen aan de horizon en witte vlokken
die in een grote lichte stilte op mijn gezicht neerdalen
er zijn geen gedachten geen herinneringen
er is alleen maar dat grote stille sneeuwlicht

9 de tijd

als ik er niet meer ben straks
zal wat ik hier aanbreng aan orde
zonder zucht of stoot overgaan
de brandnetels achter het jachthuis hebben zoveel meer tijd dan ik
en zullen hoog en hoger opschieten
het bos zal oprukken tot aan de wand
en het land heroveren dat de mens geroofd heeft
soms raakt alles verward
dan is het net alsof het bos in mij wortel begint te schieten
en met mijn hersenen oude eeuwige gedachten begint te denken
en dan weet ik dit:
het bos wil niet dat de mensen weer terugkomen

‘de tijd gaat zo snel’
heb ik dat ooit echt gedacht
ik weet dat ik het dacht
dat ik aan tafel zat in de namiddag met de witte gedachten
maar ik voel het niet langer na
het is veranderd
ik weet nu
de tijd staat volkomen stil
ik beweeg me erin
soms langzaam en soms razend snel

maar de tijd zelf staat stil
ik kan hem niet ruiken niet zien niet horen maar
hij omringt me aan alle kanten
zijn stilte en zijn onbeweeglijkheid zijn
verschrikkelijk
ik probeer te ontkomen
ik ga dingen doen en ik vergeet de tijd
en dan
heel plotseling
is hij weer om me heen
misschien sta ik wel naar de kraaien te kijken
en daar is hij weer
immaterieel en stil

de tijd is verschrikkelijk
hij bewaart alles en hij laat niets echt eindigen

voor altijd herhaalt de komst van de man zich
herhaalt jouw swift swift snelle vlucht het veld over zich

en daarom voel ik ook voor de dieren
en voor de mensen
omdat ze ongevraagd in dit leven worden gegooid
- misschien zijn mensen beklagenswaardiger
zij hebben net zo veel verstand
dat ze zich verzetten
tegen de natuurlijke loop van de dingen

daar zijn ze dan weer kwaad en wanhopig van geworden
en niet erg beminnelijk
terwijl: anders leven was mogelijk geweest
er is niets verstandiger dan liefde
die maakt het leven draaglijker voor wie liefheeft en voor wie
bemint wordt
we hadden dat moeten inzien
we hadden dat moeten durven toelaten

10 de man

nu is het

dan

vandaag

ja

dus

ik laat bella buiten in het mooie weer

waarom haar in de schuur afgeschermd houden?

het is tenslotte een mooie dag

ja toch?

geen storm of onweer geen aanzwellende rivier

geen warme föhnwind

met die geur van ontbinding

wij gaan samen naar de akker verderop

het gaat goed ook met de bonen en de aardappels

moegewerkt gaan we aan het eind van de dag

terug naar huis

we lopen door de dichte begroeiing

jij blijft ineens stokstijf staan

nekharen verticaal

je sprint weg

woedend blaffend het woud uit de wei over

zo heb je nog nooit geblaft

grommend vol haat

er is iets verschrikkelijks
ik ren achter je aan
ik zie het
het gebeurt
het is aan het gebeuren

er staat een mens
daar
een mens in onze wei voor het jachthuis
een man

hij heeft een bijl in zijn handen
voor hem ligt bella
ik zie dat ze dood is
grijsbruine heuvel dier
jij vliegt de levensechte man aan
hapt naar zijn keel
ik fluit jij gehoorzaamt
je cirkelt laag grommend om de man heen
en ik ren al ik ben al naar het jachthuis gerend
ik gris het geweer van bij de deur
waarom kan ik niet harder lopen
waarom
ik ren de bijl flikkert een dreun
de dreun waarmee de bijl jouw schedel raakt
ik
ik leg aan

waarom moest bella sterven
waarom is luchs
alles gaat vanzelf
dit is niet zoals een hert
dit is mijn moordzucht
de borst van de man spat op spat open
hij zakt met een vreemde draaiende beweging in elkaar
luchs luchs
ik zie geen wond
alleen uit je neus druppelt wat bloed
je beweegt niet luchs
bella is toegetakeld
haar kop gespleten
overal bloed
wat moeten we
wat moeten we nu
ik
zal ik
we moeten
maar jij
je bent zo licht en klein geworden
ik leg je weer neer
ik weet niet waar ik

de man is dood
ik heb hem op zijn rug gedraaid hij is zwaar
zijn gezicht is aards lelijk

zijn kleren zijn vuil en versleten
ze zijn van dure stof gemaakt
waar hij vandaan is gekomen
of ik met hem had -
ik denk er niet eens aan
wat hij ooit geweest is
nu is hij alleen maar dood
ik wil hem hier niet laten liggen
niet in dit onschuldige gras
niet zo niet naast bella
ik trek hem aan zijn benen
sleep hem een heel eind
naar het uitzichtpunt
naar waar de rots steil afloopt naar de puinhelling
waar in juni alpenrozen bloeien
daar duw ik hem over de rand en hoor ik hem rollen
bella heb ik laten liggen ze is te groot te zwaar
in de zomer zal haar gebeente verbleken in de wei
gras en bloemen zullen door haar heen groeien
langzaam zal ze wegzinken
in de grond
zal ze onderdeel zijn van de tijd na de mensen

en voor jou
lieve vriend lief sterk dier
heb ik dit graf gegraven
hier

ik

ben

zo

moe

11 de witte kraai

ik loop achteruit het beeld uit
als een satelliet wentel ik traag om mijn as
ik zie de wereld in zijn hele uitgezoomde grootsheid:
als ook ik eenmaal verdwenen ben
zal het water in de rivieren stijgen
het water sleurt huizen en bruggen mee
sleurt ramen en deuren en indrukken
sleurt mee de levenloze stenen dingen die eens mensen waren
op de grote zandbanken van de toekomst blijven ze achter
en drogen ze in de zon
niet te onderscheiden van de rotsblokken
die nooit iets anders geweest zijn
dan rotsblokken

ja

ik ben klaar met praten hoor

de kraaien zijn opgevlogen en cirkelen boven me
en straks
als ze niet meer te zien zijn en te horen
zal ik de witte kraai wat restjes voeren
hij is achtergebleven

dat weet ik
daar is hij

De wand van Ulrike Quade Company ging in première op 6 februari
2016 in Theater Bellevue in Amsterdam

Idee en spel: Harriet Stroet

Regie en beeld: Ulrike Quade

Muziek: Strijbos & Van Rijswijk

Regie assistent: Jansje Meijman

Dramaturg: Thomas Lamers

Decor- en lichtontwerp: Floriaan Ganzevoort

Kostuumontwerp: Jacqueline Steijlen

Poppenbouw: Matt Jackson

Stagiair poppenbouw: Pluck Venema

Techniek: Niels Runderkamp en Richard Bron

www.ulrikequade.nl

Hannah van Wieringen (Haarlem, 1982) schrijft, vertaalt en bewerkt toneel. Onder andere in samenwerking met Toneelgroep Oostpool. In 2012 debuteerde ze ook als prozaïst met *De kermis van Gravezuid*. Het boek won de Academica literatuurprijs 2014. Haar poëziedebuut in 2014 met de programmatische titel *hier kijken we naar* werd genomineerd voor de C. Buddingh'-Prijs en won de Vlaamse Het Liegend Konijn Debuutprijs.

www.hannahvanwieringen.nl

Toneelwerk

Lulu - bewerking - 2016

De wand - boekbewerking - 2015

Partymonster - boekbewerking - 2015

(in) koud water - 2012

Watjeflikkersdam - 2011

The little dog laughed - vertaling en bewerking - 2010

WE ARE THE WORLD - 2009

Er moet licht zijn - 2009

Engst - monoloog - 2009

Lege Plek - 2007

Reiger ex machina - eenakter - 2006

Marlen Haushofer (1920-1970) is een Oostenrijks schrijver. Haar bekendste boek *De wand* verscheen in 1963. In Nederland werd het boek vertaald door Ria van Hengel voor uitgeverij Van Gennep

marlenhaushofer.at

Werk

Verhalen

Das fünfte Jahr - 1952

Die Vergissmeinnichtquelle - 1956

*Wir töten Stella** - 1958

Lebenslänglich - 1966

Schreckliche Treue - 1968

*Begegnung mit dem Fremden** - postuum verschenen verhalen - 1985

Romans

Eine Handvoll Leben - 1955

Die Tapetentür - 1957

*Die Wand** - 1963

*Himmel, der nirgendwo endet** - 1966

*Die Mansarde** - 1969

Kinderboeken

*Bartls Abenteuer** - ein Katzenbuch - 1964

Brav sein ist schwer - 1965

Müssen Tiere draußen bleiben? - 1967

Wohin mit dem Dackel? - 1968

Schlimm sein ist auch kein Vergnügen - 1970

Hoorspelen

Das Kreuzworträtsel - 1954

Die Überlebenden - 1958

Das Mitternachtsspiel - 1984

*vertaald in het Nederlands